

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Præcedit voluntas diuinam volitionem: seu habitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

vt sic loquar, obiectorum propriorum facultatem & appetitum coniunctum in suo organo haberet, superfluum foret nec corporis illius republica commodum moderamen sortita esset; refugiente quavis animalis parte in grata sibi obiecta; prosequenteque, & amplectente sibi inuicem, quia de aliarum partium, aut totius commodis & conseruatione curaret. Vnde in quouis animali naturales essent naturalium appetitionum interfectione discordia, ex quo ad extremam, & vrgentissimam rationem in obiectum tactam constaret, cur totis supposito de scilicet natura sua naturalem appetitum deficere repugnet, et si singulis externorum sensuum partibus, & organis nec deficere appetitum repugnet, immo & de facto earum singulis deficiat.

CERTAMEN V.

In Deo ex intellectu volituum euidenti-
us adhuc, & irrefragabilius inferri.

TAmetsi ex illatione hac volitui, ex intellectu vniuersim demonstrata singulariter demonstrari intellectu Dei voluntas posset, atque euidenti ratione materia ex intellectu Dei eius volitui, seu voluntati demonstratur, vt docet Ruiz de Montoya citato loco ante appendicem obseruauit: etenim volitua, nec simul intellectu substantia imperfectior plane facitibus omnibus (etiam aduersariis) esset, quam intellectus, que secum traheret volituum facultatem, cui ex prædicto suo specifico conduceretur, & de qua diceretur ad conuertentiam. Atqui Deo debetur summè perfectum intellectum: ergo, quod conueniat essentia sua cum volituum ipsi, quod indefectibiliter, atque euidenter, & infallibiliter inferat, & cum ipso ad conuertentiam dicatur. Maior illa vt dixi omnium, etiam aduersariarum, est, & ostensa certam, 3. num. 7.

1. Etenim videre bonum, & conueniens sibi, nec posse illud appetere, & venari, si ab eis, si adit verò eo frui, & delectari; idque ex impotentia naturalis, ac defectu potestatis maximum naturæ illius malum est: siquidem idem malum natura sua haberet, quod excoctatum antiquis fuit grauissimum Tantali supplicium: videre autem malum imminens, & natura etiam sua non posse illud fugere, & aduersari summa est infelicitas: idque mali essentia sua habere, quod ex accidenti ferreis vinculis religatus rupi Prometheus apud pueras fabulas habuit. Atque cum boni desiderii appetitus, & possessio gaudium, & fructus; mali vero imminens auersio, & fuga absque volitua, seu appetente facultate; (cuius actus essentialiter sunt) omnino haberi nequeant; intellectum, quod volituum natura sua non esset verique malo natura sua subiaceret: quod quidem, vt de se patet, magna intellectu illius imperfectio, & doctissima est ac summè, & infinite perfecta substantia intellectu Dei verique remotissima.

2. Secundo probatur legitima hæc voluntatis Dei ex intellectu diuino ad voluntatem consequutio ab innumere obiectis, eorumque cum aliis naturaliter in Deo esse demonstratur, nec sola nobis fide contentam, tamen deficientissimam enim in creatura omnia dominium, & Principatus Dei supremum, ni eius intellectus secum voluntatem desereret, aboleretur: cum nec posset creaturis pro libito vii; neque rationalibus imperare. Si quidem absque voluntate libitum, neque imperium esse posset: auferretur item libertas eorum in voluntate sola propriè, & primariò resideret. Vnde & diuina de rebus prouidentia, quam rerum vniuersitas prædicat, periret: siquidem iuxta rationes à Deo cognitæ ab eo conueniens hæc, vel illa dispositio, & determinatio repugnet, item, neque præceptum vllum legemque ad rationales creaturas ferre posset, neque intimare: cum lex, & præcepta voluntate determinata superioris compleantur, intimatio verò dicat eius serui, ac præcepta voluntatis determinatæ reuelationemque ab eo noua & reimpugnatione voluntatis reuelandi fieri repugnat.

3. Inferitur insuper dum nullum cordis sui secretum reuelare creaturis rationalibus posse ob rationem proximam. Vnde nec posse præsentia, & præterita alias ignota, futura.

Christoph. de Ori. ga. de Deo Vno, Tomus II.

ve eisdem reuelare; cum tamen non ex sacra pagina tantum oppositum de facto contigisse certum sit: & ratione etiam naturali, ex qua à veritate indefectibili diuinationis seu reuelationis de futuris ad diuinitatis veritatem consequentiam tenere Tertullianus, atque ex communi sensu dictum illud fuit. *Annunciare quæ ventura sunt, & dicimus, quia Dei esset: vt contr. 2. d. 4. q. 3. referebamus, & (vt reliqua breuitatis causa præteream) supremi artificis prærogatiua deficiente cognoscitio practico (quod necessariò Artificis voluntatem concernit) omnino decisset, deficeret siquidem cognitio practica ad artificium, & artem necessaria; quia practica cognitio artis directiua essentialiter Artificis est ad opus ita exequendum, quod aliter, & absque illa male perageretur; in eo autem voluntas se conformandi cum exemplari, secundum quod exequi opus decernit, concernitur: ac insuper voluntas opus illud exequendi,*

QVÆSTIO III.

De iis, quæ diuinam præcedunt volitionem vniuersim.

SUPPONITVR diuinæ Voluntatis in actu primo (vt aiunt) hactenus statum actus existere: id quod expressius formalis quæ in diuina scriptura asseritur, vt vidimus q. 1. atque datis demonstrationibus q. 2. satis ostenditur vt proinde de eius existentia hic disputare opus non sit, immo verò otiosum, & inutile foret. Quare de iis, quæ eiusmodi actus præcedunt summam disputabimus, quia serè de omnibus disputatum est contr. 2. d. 2. cum de iis, quæ scientiam præcedunt disputemus: Tria sunt, de quibus disputari potest: an, & quomodo diuinam volitionem præcedant voluntas nimirum ipsa diuina, habitus, & volitum obiectum.

CERTAMEN I.

Præcedit voluntas diuinam volitionem:
secus habitus.

ET triplex quidem præcedentia, seu prioritas alicuius respectu alterius vniuersim examinari poterat: Prima durationis; secunda localis, quæ hic locum non habet in voluntate diuina, eiusque actibus, quoad intrinsecum supis, Deoque ipsi identificatis ex fide, & Theologis omnibus, etiam connotatoribus, pro decretorum Dei constitutione assignata. 3. verò prioritas est naturæ, quæ adhuc dupliciter dissectatur: Prima est imitativa per rationem, & purè metaphysicæ, quæ inter essentiam, & attributa omnia, quæ ipsam metaphysicè consequuntur, intercedit, vt vidimus contr. 1. & inter intellectum diuinum, & diuinam scientiam, vt ostendimus etiam contr. 2. d. 2. q. 4. cert. 2. n. 1. solum ergo de vera, ac non solum per rationem ficta, & imitativa præcedentia, & prioritate naturæ, vel quasi naturæ voluntatis diuine respectu sui actus dubitari in præsentiarum potest, cuius resolutioni iacta etiam, serè omnia fundamēta sunt contr. 4. & cert. 1. d. 2. n. 4.

2. Porro omnes opiniones, quas ea contr. 2. & 3. de præcedentia & actiuitate physica intellectus diuini respectu suæ scientiæ reiecit, referri hic possent, ex quippe maioris omnes adhuc verisimilitudinis specie in voluntate diuina, eiusque actibus suaderi posse videbuntur. Quare prima sententia hac in re sit, dati in Dei voluntate physicam absolute talem formalem actiuitatem respectu suorum actuum vniuersim; quare, & physicam præcedentiam. Huius sententiæ Author non extat. Aletis cum aliis citatis q. 3. cert. 1. n. 3. realem formalem ex natura rei actiuitatem, & prioritatem voluntati diuinæ asseruit. Secunda sententia similem actiuitatem, & prioritatem realem virtutalem voluntati diuinæ respectu suorum actuum attribuit, etiam necessariorū, vt vidimus in simili de intellectu diuino respectu suæ scientiæ eodem certamine, quod asserunt non eodem modo explicatur ab omnibus eius Doctoribus.

cloribus. Arrabalis enim explicatio est solum condonata, quod scilicet Dei voluntas si a suis actibus physice differret eos physice produceret. Reliquorum vero explicatio non quidem actiuitatis condonata, sed productionis est, sed absolute omnino virtualis: quia nimirum ita se voluntas gerit respectu volitionis, quam non producit, ac si produceret, ut vidimus eo certam. n. 2. & n. 3. sine. Tertia sententia sit voluntatem diuinam, ut necessariorum actuum realiter virtualiter actiua, & prior natura physice non sit, quia neque ab ipsis realiter virtualiter distincta est: aut respectu suorum actuum liberorum talem esse: id quod supponitur, ac necessariò in hac, & secunda sententia supponenda, distinctioni reali virtuali conformis videtur, & consequens.

3. Dico primo: Nulla realis physica prioritas, & actiuitas ex assignatis conuenit voluntati diuinæ respectu alicuius diuinæ volitionis: quatuor negatiue conclusiones in nostra hac prima continentur. Prima contra eos, qui docuerint dari in voluntate diuinā physicā, & realem formalem actiuitatem, & præcedentiam respectu volitionis diuinæ cuiusvisque: cuius oppositum, ut pote erroneum, nullus Theologus fuit, qui asseruerit: inferunt enim ex opposito esse inter prædicata diuinā, quoad intrinsecum sumpta, physicam realem formalem distinctionem, quæ diuinam soluat (quam fides adstruit) simplicitatem, & unitatem: siquidem omnis actiuitas, & prioritas realis formalis naturæ vnius respectu alterius, in quouis ordine, & genere sit, earum in ipso distinctionem inuitabiliter arguit, & supponit. Secunda ex contentis conclusio negat actiuitatem, & prioritatem realem formalem ex natura rei inter diuinam voluntatem, & volitionem. Tertia vero neque realis virtualis in sensu vulgari actiuitatis virtualis: utramque probatam in simili habes citata q. 3. certam. 2. in sensu vero Arrabalis minus vitato certam. 4. Conclusio quarta ex contentis in hac prima negat eiusmodi actiuitatem, & præcedentiam realem virtutalem voluntatis diuinæ respectu suarum etiam liberarum volitionum: manet probata, atque ab obiectionibus expedita eadem q. certam. 3.

4. Dico secundo: Datur in diuinā voluntate, etsi non physice physice influxus, vera tamen, nec solum ficta, actiuitas, & præcedentia intentionalis respectu diuinæ volitionis, tam libera, quam necessaria: probationem habes eadem d. 2. de scientia q. 4. certam. 2. n. 4. ubi ex eo primum, quod intellectus diuinus vera, ac non ficta operatio sit, veram potentiam actiuiam debere supponere ostendebamus: item ex eo, quod vita in actu primo vera actualis sit, Deique vere viuens, vitam, & principium sui actiuium, & suo modo vere receptum necessario habere: quæ omnia pro volitione militat diuinā, quæ æque Dei operatio, & vita in actu exercito sue actualis est, & in ordine ad quam æque, atque in ordine ad suam intellectiōem, vere viuens in actu primo Deus est: sicut autem ibidem, quia actiuitas diuini intellectus vera, nec pure ficta, physice esse non poterat, ut citata q. 3. ostenderamus, veram intentionalem esse docuimus: ita etiam de actiuitate, & præcedentia, etsi non physice, vera tamen, nec solum ficta, diuinæ voluntatis, respectu diuinæ volitionis intentionalem solum esse in præsentiarum asserimus.

5. Sed quoniam assertio hac in potentia intellectiua Dei respectu scientiæ diuinæ à nostro Quirō data, fors tamen non satis penetrata, certè non explicata, vocum lus, ac difficultatis elusio pura visa nostro Ribadeneiræ fuit, huius impugnationem, & difficultatem ipso explicatius, & vrgentius proposuimus n. 5. ac designata diuersitate obiectiua significati potentie actiue physice, à potentia actiua solummodo intentionali, non vocibus solum sed rebus eius difficultati, & argumento respondimus n. 6. ostendens potentiam siue actiuitatem physice ab intentionali præcisè potentia, & actiuitate in eo plane differre: quod illa ad aliquid denudè physico influxu suo ponendum essentia sua actiuitas, & potentia sit: quare, & à termino (siue ab actione diuerso, siue ipsi identificato) physice non, & realem distinctionem diuinis impossibilem importat: vera tamen, ac minime ficticia, intentionalis solum potentia dicitur tantummodo, quod veritari, & profectui, vel fugere, & auerfari obiectum siue (quod ipsum est) terminum, quin ipsum producat, vere, ac non fictè queat: quod Deo (si vera volitio, amorque boni, & mali fuga

denegetur) non potest denegari: eo autem concepta potentia illius à suo actu distinctio non requiritur, tametsi in potentis intentionalibus nostris, quia intentionis, & volitionis create simul physice potentie sunt, requiratur distinctio: quare respectu operationis, & impropositi actus ipsi potentia identificati vera, & realis intentionalis potentia in Deo esse potest optime.

6. Dico tertio: volitionem illam diuinam nullas habuit in Deo præcedit, est contra Henricum, Mayronem, & Arriagam citatos controu. 2. d. 2. q. 6. certam. 2. n. 2. est autem reliquorum Theologorum ibidem citatorum, ut opposita, hoc, & proximis retrò sæculis merito singularitatis notetur, cum absque apparenti nedum, quam nostre conclusionis, firmiori fundamento contra omnes Theologos solus Arriaga antiquam duorum opinionem sequatur. De utroque autem habitu genere probata abundè, & propugnata conclusio à nobis fuit in simili de habitibus intellectualibus certam. 1. citato: de supernaturalibus, quos nemo in intellectu & voluntate diuinis ad suos actus præcedere docuit ex imperfectione, & incomplectione in genere potentie, quam in eis habitus supernaturales necessariò supponerent, vidimus n. 2. de naturalibus vero habitibus, seu acquisitis siue adhabilibus constat etiam ex dictis ibidem à n. 3. cum in summe perfecta potentia volitiua diuina facilitas, siue exilio difficultatis operandi ex parte potentie prædicatum metaphysicum essentialiter inclusum sit: quare essentia sua, diuina voluntas ad suos actus, siue necessarios, siue liberos, & honestos virtutum omnium abique vilo alio prædicato metaphysice ipsi superaddito concipi accessio debet.

CERTAMEN II.

De specificatio adæquato voluntati diuinæ, eiusque respectu huius præcedentia, seu prioritate vera.

1. De volitionis diuinæ primario obiecto, & adæquato specificatio totidem, atque de primario diuinæ scientiæ obiecto, & specificatio adæquato sententia sunt. Et quidem de primario diuinæ volitionis obiecto Deum ipsum, & formaliter metaphysice, quæ bonum, primarium obiectum esse Theologis omnibus communis: de specificatio autem non Deum solum, quæ bonum, adæquatum volitionis siue specificatum esse, sed creaturam etiam, quæ à Deo non propter seipsum (ut videbimus) solum, sed propter seipsam, directè etiam, amatur, volitionis diuinæ specificatio esse consequens sententia alteri est quam contr. 2. d. 2. q. 5. certam. 1. n. 1. ex pluribus Scotti Nominalibus Heiræ, & Recentioribus nostris reuelimus: quorum fundamenta toto illo certamine dilectimus. In re autem præfenti ea sententia de amore creaturarum à Deo propter ipsas, nec solum propter seipsas, ex mera sui complementa, quam putamus verissimam ac in sequentibus statuimus, non ita facile fundamenta sententiæ huius discedunt.

2. Sic nihilominus conclusio. Deus qua in se bonum adæquatum obiectum, non primarium solum, sed specificatum etiam est. Communis est Theologorum conclusio probata in simili de adæquato scientiæ diuinæ specificatio certam. illo 3. citato num. 1. & 2. Pritmo ex infinitate simpliciter, & ex genere suo tali per denegationem termini, etiam extrinseci, omnibus diuinis prædicatis, ac subinde diuinæ volitioni communi, cum istiusmodi autem infinitate volitionis pugnant plures in Deo formales volitiones vnamque ex eis, quæ ex homogeneis partibus, metaphysice compactam reperiuntur: ac proinde vnam simplicem, ac infinitam, adhuc metaphysice, solummodo Deo concedi necesse est, quæ in Deum primo, & primario feratur, atque ex ipso, ut ex obiecto primario, & specificatio infinita simpliciter, & ex genere suo euadat, ut deinde secundariò la creatura omnia ab ipso: vlla in genere volitionis additione creaturatur: ut sapienter contr. 2. ex dictis contr. 1. explicamus.